

Møteinnkalling

Utvalg:	Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Møtested:	Femunden, Røros
Dato:	29.04.2022
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Fredag 29.04

Møte i nasjonalparkstyret starter kl. 10.00 og vi tar sikte på å avslutte ca. kl 15.00

- **Statskog i Femundsmarka:** vedkjøring, åpne- /utleiebuer, nye stillinger på Røros v/ Astrid Haug og Sjur Åsgård.
- **Vedtaksmøte**
- **Orientering fra forvalterne om aktuelle saker:**
 - Informasjon ved Svukuriset og Valdalsfjellet.
 - Informasjon om «Gränslandet».
 - Prosjekt «Spørløs ferdsel» og ferdselstillinger.
 - Kurs i naturvernbrenning.
 - Motorferdsel til utleiebuer i Femundsmarka.
 - Ny ansatt ved Besøkssenter nasjonalpark og utlyst stilling i SNO.
 - Vertskap i Gutulia sommeren 2022.
 - Kartlegging av samiske kulturminner.
 - Styremøter med befarung. 28-29. juni og 1-2. september.
 - Økonomi.
 - Eventuelt.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 9/2022	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 10/2022	Referatsaker		
RS 3/2022	Femundsmarka nasjonalpark - forvaltningsplan - forslag om å endre retningslinjer for snøscooterbruk		2019/13673
DS 1/2022	Delegerte saker		
DS 2/2022	Delegert forvalter - Femundsmarka NP - dispensasjon - motorferdsel - snødekt mark - 2022 - 2025 - Kjell O Feragen		2022/2251
DS 3/2022	Delegert forvalter - Femundsmarka NP - Dispensasjon - Organisert ferdsel - 2022 - Gustav Bringby		2022/2055
DS 4/2022	Delegert forvalter - Femundsmarka NP - Dispensasjon - Organisert ferdsel til fots - 2022 - Lars Svanerud		2022/2682
DS 5/2022	Femundsmarka nasjonalpark - dispensasjon for trefelling ved hytte Nedre Roasten - Berit Gjellan		2022/3129
DS 6/2022	Delegert AU - Langtjønna LVO - Dispensasjon - Restaurering av Furubakken og hogst - 2022 - Statskog SF		2021/13136
DS 7/2022	Delegert AU - Femundsmarka og Gutulia NP - Dispensasjon - Organisert ferdsel - 2022-2025 - Femund Lodge		2022/711
DS 8/2022	Delegert AU - Femundslia LVO - Femundsmarka NP - Avslag - Organisert ferdsel - Hundekjøring - 2022 - Femund Lodge		2022/2270
ST 11/2022	Årsrapport for 2021 - Til godkjenning		2022/197
ST 12/2022	Oppnevning av nye medlemmer i Arbeidsutvalget (AU) for 2022-2024		2022/197
ST 13/2022	Femundsmarka NP, Gutulia NP - Drone - 2022-2025 - Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia		2022/197
ST 14/2022	Femundsmarka NP - Utsetting av røyerogn - Kratttjønna - 2022-2026 - Engerdal fjellstyre		2022/2957
ST 15/2022	Femundsmarka NP - organisert ferdsel - sommer - 2022 - Gustav Bringby/Prima Travel		2022/2055
ST 16/2022	Femundsmarka NP - motorferdsel - snødekt mark - 2023-2025 - Jo Ivar Løvseth		2018/9552
ST 17/2022	Femundsmarka NP - søknad om oppsetting av lavvo på Svukuriset - DNT Oslo og Omegn		2022/2798
ST 18/2022	Femundsmarka NP - klage på vedtak om kjøring til bu ved Røosen - Arne Langen		2022/1854

ST 19/2022 Femundslia LVO, Femundsmarka NP - Klage på
vedtak AU 09/2022 - Organisert ferdsel -
Hundekjøring - 2022 - Femund Lodge

2022/2270

ST 20/2022 Eventuelt

ST 9/2022 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte

ST 10/2022 Referatsaker

RS 3/2022 Femundsmarka nasjonalpark - forvaltningsplan - forslag om å endre retningslinjer for snøscooterbruk

DS 1/2022 Delegerte saker

DS 2/2022 Delegert forvalter - Femundsmarka NP - dispensasjon - motorferdsel - snødekt mark - 2022 - 2025 - Kjell O Feragen

DS 3/2022 Delegert forvalter - Femundsmarka NP - Dispensasjon - Organisert ferdse - 2022 - Gustav Bringby

DS 4/2022 Delegert forvalter - Femundsmarka NP - Dispensasjon - Organisert ferdse til fots - 2022 - Lars Svanerud

DS 5/2022 Femundsmarka nasjonalpark - dispensasjon for trefelling ved hytte Nedre Roasten - Berit Gjellan

DS 6/2022 Delegert AU - Langtjønna LVO - Dispensasjon - Restaurering av Furubakken og hogst - 2022 - Statskog SF

DS 7/2022 Delegert AU - Femundsmarka og Gutulia NP - Dispensasjon - Organisert ferdse - 2022-2025 - Femund Lodge

DS 8/2022 Delegert AU - Femundslia LVO - Femundsmarka NP - Avslag - Organisert ferdse - Hundekjøring - 2022 - Femund Lodge

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/197

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Femundsmarka og Gutulia	4/2022	22.02.2022
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	11/2022	29.04.2022

Årsrapport for 2021 - Til godkjenning

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia tar Årsrapporten for 2021 til etterretning.

Saksdokumenter (følger saken)

Årsrapport for 2021 ble vedlagt i egen oversendelse pr. e-post.

Saksopplysninger

Årsrapporten viser aktiviteten og prioriterte prosjekter som har vært gjennomført i løpet av året. Årsrapporten er utarbeidet i henhold til malen for tidligere år.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/197

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	12/2022	29.04.2022

Valg av nytt medlem til Arbeidsutvalget (AU) for Femundsmarka og Gutulia - 2022-2024

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia konstituerer følgende medlemmer til arbeidsutvalget for perioden 2022 – 2024:

Leder: Christian Elgaaen

Personlig vara: Kari Anita Furunes

Nestleder: Line Storsnes

Personlig vara: Olav Røssum

Medlem:

Personlig vara:

Saksopplysninger

I vedtektene til nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia pkt. 5 står følgende:

«Styret kan nedsette et arbeidsutvalg bestående av personer fra styret, hvorav minst ett medlem bør være av representanter innstilt av Sametinget. Styret kan gi arbeidsutvalget myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven / verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene. Arbeidsutvalgets vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldloven/verneforskriftene.»

Følgende medlemmer har sittet i arbeidsutvalget i perioden 2020-2022:

Leder, Christian Elgaaen – Personlig vara: Kari Anita Furunes

Nestleder, Line Storsnes – Personlig vara: Olav Røssum

Medlem, Inge Even Danielsen – Personlig vara: Eva Nordfjell

Arbeidsutvalget har delegasjon til å treffe vedtak i følgende saker ihht. delegasjonsreglement vedtatt i styresak 25/2020:

1. AU delegeres myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven / verneforskriftene i

enkeltsaker av reversibel karakter som ikke er av stor betydning for verneverdiene. Dette omfatter ikke byggesaker.

2. AU kan i hastesaker av reversibel karakter treffe avgjørelser som tilligger styret. Slike saker skal legges fram i første påfølgende styremøte.
3. Vedtak i AU skal treffes innenfor rammen av forvaltningsplanen, presedens og andre prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldloven og verneforskriftene.
4. Om nasjonalparkstyret har eget budsjett og regnskap, kan AU foreta budsjettreguleringer innenfor 10 % av budsjetttrammen.
5. AU kan i styrets sted behandle klager på vedtak fattet av AU eller forvalter før eventuell oversendelse til klageinstansen.

Arbeidsutvalget kan også på oppdrag fra nasjonalparkstyret arbeide med enkeltsaker og prosjekter på delegasjon fra styret.

Vurderinger

Fra 2022 er Maths Mortensson nytt fast medlem i styret, som representant fra Sametinget. Inge Even Danielsen er valgt som vara for Eva Nordfjell. Det må derfor velges et nytt medlem for arbeidsutvalget, som representant fra Sametinget. Vedkommende velges med personlig vara. Aktuelle kandidater er Eva Nordfjell og Maths Mortensson.

Nasjonalparkforvalterne legger ikke fram noe konkret forslag i denne saken, men viser kun til hjemmel og struktur på hva nasjonalparkstyret må vedta. Det er ikke noe valgkomite til konstitueringen, slik at medlemmene må fremme forslag i møtet.

Leder og nestleder består fram til nytt valg i 2024.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/197

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	13/2022	29.04.2022

Femundsmarka NP, Gutulia NP - Drone - 2022-2025 - Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til nasjonalparkforvalterne for å fly drone i henhold til § 3 punkt 6.2 i vernebestemmelsene for Femundsmarka nasjonalpark av 21.02.2003 og Gutulia nasjonalpark av 10.09.2004. Dispensasjon gis med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven. Dispensasjonen gjelder for 2022-2025.

Vilkår:

- Flyvningen skal avgrenses til perioden 1. juni - 28. februar, men kan ved særskilte behov gjennomføres i perioden 1. mars - 31. mai.
- Flyving ved sårbare lokaliteter skal unngås. Ved observasjon av rovfugl må dronen tas ned til fuglen har trekt vekk.
- Ved bruk av droner så skal det tas særlig hensyn til dyre- og fuglelivet og reindriften i området.
- For hver flyvning skal det innhentes eventuelle andre tillatelser og flyvingen skal følge Luftfartstilsynets regler for bruk av droner.
- Ved publisering av film og bilder skal det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret.

Bakgrunn

Droner ha stor nytteverdi, f.eks. ved bruk i naturforvaltning, forskning og ulike typer næringsvirksomhet. Dette gjelder ikke minst når bruk av droner kan redusere kjøring på barmark eller redusere bruken av snøscooter/fly/helikopter.

Nasjonalparkforvalterne for Femundsmarka og Gutulia ønsker å kunne bruke drone i forbindelse med skjøtsel, forvaltning og naturovervåking i verneområdene. Høsten 2021 kjøpte nasjonalparkstyret en drone av typen Dji Mavic 3. Droner ansees som et veldig godt verktøy i mange av nasjonalparkstyrets oppgaver inne i verneområdene. Eksempel på slike prosjekter der drone vil ha stor nytteverdi er: kartlegging av slitasje på stier og leirplasser, overvåking av vegetasjon og skogbrann, detaljert dokumentasjon o.l. Dronebilder og film vil gi vesentlig bedre bilder enn dagens bruk av flyfoto.

Det skal ikke publiseres annet enn faglig innhold, da dette kan sende ut feil signaler til andre som ønsker å benytte droner til å ta spektakulære bilder og filmer.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde,
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

Gutulia nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Gutulia nasjonalpark er

- å bevare et i det vesentlige urørt skog-, myr- og fjellområde,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.
- å verne om kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.

Bestemmelser for bruk av droner

Bruk av droner blir i lovverket regnet som modellfly. Dette er forbudt ifølge § 3 pkt. 6.2 om forurensing og støy. En søknad om dispensasjon krever behandling etter den generelle dispensasjonshjemmelen i § 4, dvs. vurdering etter naturmangfoldloven § 48. I Langtjønnna landskapsvernområde, Femundslia landskapsvernområde og i Grøvelsjøen naturreservat har en ikke denne bestemmelsen som omtalt over. Det er likevel ikke tillatt med aktivitet som skader verneverdiene, og ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap eller naturmiljø. Bruk av droner i landskapsvernområdene og Grøvelsjøen naturreservat er derfor ikke søknadspliktig.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak og gi dispensasjon fra vernevedtaket dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, og dersom sikkerhetshensyn og hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig jf. §48 i naturmangfoldloven.

Retningslinjer for søknad om bruk av droner

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia har utarbeidet egne retningslinjer for bruk av droner. Disse retningslinjene ble vedtatt 22.06.2020. Retningslinjene legger føringer for hvem som kan gis dispensasjon. **Forvaltning og oppsyn av verneområdene**, er en av de formålene som kan gis dispensasjon.

Vurderinger

Naturmangfoldloven

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Det er grunn til å peke på at bruk av droner ikke regnes som motorferdsel etter motorferdselloven med forskrifter - og for verneforskrifter legges samme definisjon av motorferdsel til grunn som i motorferdselloven. Drone er et luftfartøy uten fører om bord, derfor er de likestilt med modellfly i lovverket.

Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene fra naturfaglige registrering- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplanprosesser, forvaltningsplanprosesser og andre kunnskapsinnhentinger i Femundsmarka og Gutulia. Store deler av nasjonalparkene er vurdert som sårbare områder jf. kartlegginger av biologisk mangfold og reindrift. De indre områdene av Femundsmarka: Grøtådalen-Vonsjøan-Styggsjøan-SkedbroMuggsjølia ligger innenfor det som i forvaltningsplanen kap 2.2.5 – kart 4 er angitt som viktige arealer for rødlistede, sjeldne og forstyrrelsesfølsomme fugle- og pattedyrarter. Det samme gjelder for områdene innenfor Gutulisetra i Gutulia: Gutua-Baklivola-Gutulivola-Valsjøen.

§ 9 - Føre-var-prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Avgrenset bruk av drone vil ikke skade dyre- eller fuglelivet, så lenge det blir tatt hensyn ved å holde god avstand. En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så ut fra direkte støy er tiltaket lite problematisk mtp hensynet til de biologiske verneverdiene. Droner kan oppleves som et fremmed element, og kan virke forstyrrende på både fugler og dyr. Det er også kjent at besøkende i verneområder opplever dronebruk som forstyrrende og en lite ønsket aktivitet når en har oppsøkt området for å oppleve stillhet og ro. Det er derfor viktig å vise respekt og holde avstand til turgåere.

Det er i de siste årene registrert en økning i søknader om droneflyging til ulike tiltak, og det er viktig å merke seg at dispensasjonsregelen i nml § 48 ikke kan brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket. Nasjonalparkstyret har i sine retningslinjer og i senere søknader ført en restriktiv praksis for bruk av droner. Formålet må ha en klar nytteverdi. Det er derfor viktig at nasjonalparkforvalterne har et bevist forhold til hvordan de benytter dronen og hvordan de publiserer disse bildene.

Bruk av droner må dersom det er mulig utøves utenom den mest sårbare hekke- og yngletida, dvs. utenom perioden 1. mars – 15. juni. Andre perioder bør kunne vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet i det aktuelle området.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver ansees ikke som relevant i denne saken.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Ved hensynsfull flyvning er bruk av drone i dette tilfelle en effektiv metode som gir lite påvirkning på verneverdiene enn ved bruk av f.eks. motorferdsel.

Samlet vurdering

Nasjonalparkstyret vurderer at en har god kunnskap om naturmangfoldet, og vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt under gitte vilkår i forslag til vedtak. Droneflyvningen er kortvarig og forbigående, og vil med gitte vilkår ikke påvirke verneverdiene i nevneverdig grad. Tiltaket er ut i fra ei samlet vurdering både viktig og nødvendig av hensyn til å øke kunnskapsgrunnlaget og kvaliteten på dagens forvaltning.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/2957

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	14/2022	29.04.2022

Femundsmarka NP - Utsetting av røyerogn - Krattjønnan - 2022-2026 - Engerdal fjellstyre

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Engerdal fjellstyre fra verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark, § 3 pkt. 3.3, til utsetting av befruktet røyerogn i vannene: Øvre Krattjønnan, Stortjønnan, Grunnkratlan, Djuptjønnan, Langtjønnan, Titjønnan og Vonsjøttjønnan i Engerdal.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for perioden 2022-2026.
- Røye er eneste art som skal settes ut, og rognen skal være av stedegen stamme for samme vassdrag.
- Tiltaket skal gjennomføres skånsomt og ta hensyn til naturverdiene.
- Nasjonalparkstyret skal holdes orientert om utviklingen av fiskebestanden i området. Det skal gis en tilbakemelding om virkningene av tiltaket etter utført arbeid.
- Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under arbeidet.

Det forutsettes at grunneier gir tillatelse til det aktuelle tiltaket. Samt nødvendige dispensasjoner etter annet lovverk, herunder tillatelse fra Innlandet fylkeskommune.

Saksdokumenter (følger saken)

Søknad – Femundsmarka NP – Utsetting av røyerogn – Krattjønnan – 2022-2026 – Engerdal fjellstyre av 14.03.2022

Bakgrunn

Engerdal Fjellstyre har tidligere fått innvilget søknad om planting av røyerogn i Krattjønnan for å forsøke å reetablere en bestand av stedegen fisk utgått under forsøringsperioden fra 1960-tallet og utover (2015-2019). Plantingen så langt har vært vellykket i form av at noen tusen rognkorn er påvist klekt. Tidligere innvilget søknad har nå gått ut og fjellstyret søker

derfor om å få videreført denne i en femårsperiode fra 2022 til 2026. Muligheten for å lykkes med reetableringen øker naturlig nok med økt antall rogn plantet over tid og på flere ulike plasser, og fjellstyret håper at ytterligere fem år vil kunne sikre ønskede resultater.

Tiltaket omfatter vannene Øvre Krattjønna, Stortjønna, Grunnkratlan, Djuptjønna, Langtjønna, Titjønna og Vonsjøtjønna. Til utsetting av befruktet rogn skal Whitlock Vibert-bokser benyttes. Prosjektet er tenkt gjennomført ved at gytemoden fisk fanges i Store Vonsjøen. Av disse tas det rogn og melke. Befruktet rogn legges i Vibert-bokser som så plasseres på utvalgte og antatte naturlige gytelokaliteter i ovennevnte vann.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentligste urørt fjell- og skogområde.
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

Utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer er i utgangspunktet ikke tillatt, jf. forvaltningsplanen for Femundsmarka NP. I henhold til verneforskriftens § 3 punkt 3.3 skal nye fiskearter eller næringsdyr for fisk ikke innføres, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utsetting av fiske fra lokale fiskestammer der dette er gjort tidligere.

Vurderinger

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Ved ønske om og behov for å kunne gjøre enkle tiltak for å bedre fisket i noen vann og vassdrag i nasjonalparken, kan nasjonalparkstyret gi tillatelse til utsetting av fisk fra stedege stammer der dette er gjort tidligere. Innføring av fremmede fiskearter eller innføring av andre fiskeorganismer som vil kunne endre naturtilstanden, vil ikke være tillatt. I vann som fra naturens side er fisketomme vil det ikke bli gitt tillatelse til utsetting av fisk, jf. forvaltningsplanen for Femundsmarka NP.

I forbindelse med forvaltningsplanarbeidet og andre aktuelle kartlegginger av biologisk mangfold i området, vurderes kunnskapsgrunnlaget som godt. Flere lignende tiltak i andre fjellområder har vært vellykket og styret vurderer å ha kunnskap om konsekvensen av det omsøkte tiltaket. Bakgrunnen for det omsøkte tiltaket er at den stedegne røyebestanden ble utradert av forsuring i tiårene før kalking kom i gang på 90-tallet. Sur nedbør er en konsekvens av forurensning i luften, som kommer ned på jorda sammen med nedbøren.

Utsetting og flytting av fisk har til enhver tid blitt utført i disse områdene, og i de siste 5 årene med fisk fra samme vassdrag (Vonsjøen). Fisk som produseres lokalt i naturen er bedre enn

settefisk. Settefisk er en midlertidig nødløsning som ikke er bærekraftig. Vannforskriften (EUs rammedirektiv for vann) sier at alle vannressurser (i prinsippet) skal føres tilbake til sin naturlige tilstand.

Den 29.11.2021 ga Nasjonalparkstyret tillatelse til tilføring av gytegrus til Kratttjønnan. Hensikten er å restaurere gyteområdene tilbake til en god tilstand. Formålet med dette tiltaket er at stedegen gytebestand skal være livskraftig. Effekten av tiltakene med bedring av gyteforhold og utsetting av røyerogn skal evalueres etter den aktuelle perioden.

§ 9 Føre – var prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Gjeninnføring av stedegen røye vurderes å være positivt for vannene i området, og dersom man klarer å reetablere en naturlig gyting av stedegen fisk, er dette vesentlig bedre enn å drive kunstige kultiveringstiltak. Røyerogn er eneste art som er aktuell for utsetting, og rognen skal være av stedegen stamme for samme vassdrag.

Inngrepet anses å være av begrenset omfang og det vurderes til lav/ingen risiko for at disse tiltakene vil medføre en belastning for verneverdiene i nasjonalparken. Nasjonalparken er ikke utsatt for annen vesentlig negativ eller lignende påvirkning. Tiltaket anses å være av begrenset karakter. Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning, jf. nml § 10, ansees med det som ivaretatt.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, ansees ikke som relevant i denne sammenheng.

§ 12 om miljøforsvarlig teknikker og driftsmetoder.

Til utsetting av befruktet rogn skal Whitlock Vibert-bokser benyttes. Personell fra Engerdal fjellstyre har lang og god erfaring etter gjennomføring av lignende tiltak i perioden 2015-2019. Tiltaket vurderes til å være miljøforsvarlig med bakgrunn i vurderingene gjort ovenfor.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/2055

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	15/2022	29.04.2022

Femundsmarka NP - organisert ferdsel - sommer - 2022 - Gustav Bringby/Prima Travel

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Gustav Bringby for organisert ferdsel til fots i henhold til § 3 punkt 4.2 i vernebestemmelsene for Femundsmarka nasjonalpark av 21.02.2003. Dispensasjonen gjelder for inntil 1 tur i perioden 22. august 2022 til 27. august 2022.

Vilkår:

- Størrelsen på gruppa kan være inntil 20 personer.
- Opplegget forutsettes å være i tråd med det som er angitt i søknaden og med fokus på sporløs ferdsel.
- Ferdsele må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- Det forutsettes at det ved gjennomføringen av turene tas særlig hensyn til reindriften slik at risiko for forstyrrelser unngås.
- Det skal leveres en rapport etter at turene er gjennomført. Denne må inneholde informasjon om omfanget/antall turer, hvor mange deltakere det har vært og hvilke områder/traseer som er benyttet. Frist for innlevering er 1. oktober 2022.
- Brudd på vernebestemmelse, retningslinjene i forvaltningsplan og vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen trekkes med umiddelbar virkning.
- Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under turene.

Saksdokumenter (følger saken)

Rapport – Femundsmarka NP – Organisert ferdsel – vinteren 2022 – Gustav Bringby av 31.03.2022.

Bakgrunn

Gustav Bringby søker om å få gjennomføre guidede turer i Femundsmarka nasjonalpark i 2022. Turene vil gjennomføres til fots i en gruppe (opptil 15 personer totalt), med turleder. Blir det over 15 personer vil det være to guider fordelt på to grupper. Søker opplyser å ha jobbet over fem år som guide på Grövelsjöns fjellstasjon. Søker er veldig interessert i naturen og guider oftest i et lavt tempo for å kunne fortelle om naturverdiene og hvordan ta hensyn for å ikke forstyrre. Søker opplyser at han er godt kjent i aktuelle områder og er godt kjent med regler og god skikk for ferdsel og opphold i nasjonalparken. Søker ønsker også å fokusere på hensynet til rein og reindriften i området.

Søker ønsker muligheten for å gjennomføre 1 tur i perioden 22-27. august i 2022, høyst sannsynlig den 25. august.

Aktuelle trasè for søker:

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Verneforskrift for Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentligste urørt fjell- og skogområde.
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

§3 pkt. 4.2 Ferdsel

Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.

Den omsøkte aktiviteten kommer ikke inn under de gruppene som nevnes i unntaksbestemmelsene.

Naturmangfoldloven

Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt, jf. naturmangfoldloven § 35. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i nasjonalparker, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

Vurderinger

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnet (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

§ 8 Kunnskapsgrunnet

Turene berører den sørlige delen av Femundsmarka nasjonalpark, og innebærer tradisjonell turvirksomhet til fots. Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene fra naturfaglige registrering- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplanprosesser, forvaltningsplanprosesser og andre kunnskapsinnhentinger i Femundsmarka. Store deler av nasjonalparkene er vurdert som sårbare områder jf. kartlegginger av biologisk mangfold og reindrift. De indre områdene av Femundsmarka: Grøtdalen-Vonsjøan-Styggsjøan-Skedbro-Muggsjølia ligger innenfor det som i forvaltningsplanen kap 2.2.5 – kart 4 er angitt som viktige arealer for rødlistede, sjeldne og forstyrrelsesfølsomme fugle- og pattedyrarter.

Den omsøkte aktiviteten berører Svahken Sijtes (Elgå reinbeitedistrikt) sentrale deler i sommerhalvåret. Midtsommers oppholder reinen seg for det meste over skoggrensa, der den får dekket sine behov for beite, ro, avkjøling og minst mulig insektplage. Sommer er også tid for kalvemerking. Svahken sijte merker vanligvis kalvene rundt midtsommer, før reinen trekker ned i skogen. I denne perioden er det viktig at ferdsel ikke forstyrrer kalvemerkingen.

Den omsøkte aktiviteten er utenfor den mest sårbare perioden for rein. Studier og erfaringer viser at senvinter og kalving er de mest sårbare periodene for reinsdyr.

§ 9 Føre – var prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Den foreslåtte organiserte turen vil være i områder der det ellers er en del ferdsel i den aktuelle perioden. Det søkes om turer med en gruppe (opptil 15 personer). Disse turene kan derfor ikke sies å gi en urimelig stor belastning. Det er positivt med en guide som kan veilede og informere de som er med på turopplegget. De foreslåtte turene berører flere viktige biotoper for dyreliv og reindrift som er sårbare for forstyrrelser, særlig i hekke- og yngletida fra april til midtsommer. Den omsøkte aktiviteten i slutten av august er derimot utenfor den mest sårbare perioden for dyrelivet.

Med en begrensning til utenfor de sårbare periodene og områdene, vurderes ferdsel til fots langs den foreslåtte traseen til ikke å gi ytterligere belastning på naturverdiene, enn det den øvrige ferdselen gir. Ved bruk av en begrensning i tid og rom og andre vilkår, kan dette sikre at naturmangfoldet ikke blir nevneverdig belastet. Nasjonalparkstyret mottar relativt få søknader om organisert ferdsel i verneområdene. Organisert ferdsel utgjør derfor en veldig liten del av den totale andelen besøkende til området.

Nasjonalparkstyret praktiserer å gi dispensasjon for organiserte grupper opptil 20 personer. Over 20 personer er en stor gruppe som blant annet vil kreve et stort behov for ved og mulig ha en større forstyrrelseseffekt på dyrelivet, derfor vil påvirkningen på vegetasjon og dyreliv kunne bli større fra store grupper.

Femundsmarka er et viktig område for sørsamisk reindrift og den foreslåtte traseen vil berøre disse områdene i den omsøkte perioden. Turene er av et begrenset omfang både i tid og antall deltakere som antas vil påvirke reindriften og andre brukere av området i beskjeden grad. Saken er etter vår vurdering ikke av en slik karakter og omfang at det er hensiktsmessig å involvere andre brukere og rettighetshavere før vedtaket blir fattet.

Det er positivt at søker ønsker å ha fokus på sporløs ferdsel, hensyn til natur- og dyreliv og sikkerhet i sitt turopplegg. Det er også positivt med en guide som kan veilede og informere de som er med på turopplegget. Den kunnskapsformidlingen som det legges opp til ved bruk av erfaren guide, kan være positivt med tanke på å bygge kunnskap og gode holdninger hos brukerne i området. Det er gode erfaringer fra turer med guide, også fra andre verneområder. Med denne ene turen og størrelsen på gruppa kan vi ikke se at dette vil utgjøre en trussel for naturverdiene i det aktuelle området. Tvert imot kan den kunnskapsformidlingen som det legges opp til ved bruk av guide, være positivt med tanke på å bygge kunnskap og gode holdninger hos brukerne i området.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, ansees ikke som relevant i denne sammenheng.

Det er en svært høy terskel for å kunne regulere ferdsel til fots i henhold til naturmangfoldloven, og det må i så fall kunne begrunnes i sårbare områder og sårbareperioder. Nasjonalparkstyret vurderer at organiserte turer til fots i tråd med denne tillatelsen, ikke vil være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig.

Fra: Gustav Bringby[gustav.bringby@gmail.com]

Sendt: 31.03.2022 11:28:30

Til: Valan, Sindre Kolstad[sikva@statsforvalteren.no]

Titel: Sammanställning antal deltagare för Bingby Nature Femundsmarka vinter 2022

Hej!

Här kommer min sammanställning för guidade turer i Femundsmarka för Bringby Nature Guide.

11/3 1 deltagare. Start parkering vid Valdalsfjällen, väster om Rundhogda, öster mellan Rundhogda och Salsfjället, fortsatt österut mellan Lifjellet och Digerhogna ner mot Sjöstugan på svenska sidan.

16/3 2 deltagare, pengarna till Ukraina

Start parkering vid Valdalsfjällen, upp på Lilla Lifjellet och sedan tillbaka.

23/3 2 deltagare, snöskor

Samma tur som 16/3

Inte så många turer och deltagare men det är en start för mitt företag. Jag tänker lämna in en ansökan för sommaren och undrar från vilket datum jag får börja guida i Femundsmarka Nationalpark?

Med vänliga hälsningar

Gustav Bringby

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/9552

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	16/2022	29.04.2022

Femundsmarka NP - motorferdsel - snødekt mark - 2023-2025 - Jo Ivar Løvseth

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Jo Ivar Løvseth fra § 3 punkt 5.1 i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark, for bruk av snøscooter til transport av ved til bu ved Rundhåen, Grøtådalen.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer pr. år i 2023-2025.
- Kjøringen skal gjennomføres før 30.04 hvert år.
- Ferdselelen må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- Det forutsettes at det ved gjennomføringen av transporten tas særlig hensyn til reindriften, slik at risiko for forstyrrelser unngås.
- Det skal benyttes eksisterende trasè fra Svukuriset og fram til Grøtådalen.
- Det skal føres kjørebok som viser dato og strekning for kjøring.
- Føring av kjørebok kan gjøres på to ulike måter:
 - 1) Utfylling av kjørebok som sendes til Nasjonalparkstyret etter at kjøringen er utført, senest innen 31. mai 2022, eller
 - 2) utfylling i mobilappen Ferdast (www.ferdast.no), hvor det legges inn dispensasjon og opplysninger om kjøring m.m. ved start og slutt av kjøringen. Ved bruk av Ferdast trengs ikke en innsending av rapport.
- Kjørebok og tillatelse, eller utfylt Ferdast, skal medbringes under transporten og vises på forlangelse fra oppsyn.

Det forutsettes at grunneier gir tillatelse til den aktuelle kjøringen. Samt nødvendige dispensasjoner etter annet lovverk.

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Jo Ivar Løvseth fra § 3 punkt 5.2 i verneforskriften for Femundslia landskapsvernområde, for kjøring på vei til Svukuriset i forbindelse med transport av ved til bu ved Rundhåen, Grøtådalen. Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer pr. år i 2023-2025.

Veien til Svukuriset er en privat vei, og kjøringen må avklares med Oddgeir Riseth som er eier av veien.

Bakgrunn

Søker ønsker å kunne få benytte snøscooter til transport i Femundsmarka nasjonalpark. Formålet med kjøringen er å frakte en god del ved. Det søkes om 3 turer pr. år fra 2023-2025. Det er ønskelig å benytte samme trasé fra Svukuriset over til Grøtådalen i 2023-2025 på lik linje som dispensasjon gitt av nasjonalparkstyret i 2021-2022. Søker påpeker at han vil benytte en fast trasé, samme som hvert år benyttes fra Svukuriset av de som har løyve til utleiebuer, fjelloppsyn og reindriften. For å kunne starte transporten med snøscooter fra Svukuriset, er det også nødvendig med tillatelse til å kjøre på bomveien fra Elgå til Svukuriset.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde,
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I § 3. pkt 5.1. står det at «motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken, er forbudt». I § 3.5.3 d, står det at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «Nødvendig transport av ved, materialer, utstyr m.m. til setre, buer og hytter vinterstid».

I forvaltningsplanen for Femundsmarka nasjonalpark står det at slik kjøring, i praksis bruk av snøskuter, skal foregå etter godkjente traseer. Forvaltningsmyndigheten kan gi flerårige tillatelser der kjøringen er årviss. Antall turer pr. vinter som det gis tillatelse til vil bli begrenset til det som er strengt nødvendig.

Femundslia landskapsvernområde

Formålet med opprettelsen av Femundslia landskapsvernområde er å ta vare på et særpregede naturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretakelse av

naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I § 3. pkt 5.2. står det at «motorisert ferdsel på veiene til Svukuriset er forbudt med de unntak som er nevnt i forvaltningsplanen. Den omsøkte kjøringen dekkes ikke av unntakene og må derfor vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Vurderinger

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Naturmangfoldloven

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Områdene det søkes om berører Femundslia landskapsvernområde og Femundsmarka nasjonalpark. Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene fra naturfaglige registrering- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplanprosesser, forvaltningsplanprosesser og andre kunnskapsinnhentinger. Nasjonalparkstyret mener å ha tilstrekkelig kunnskap om konsekvensene av den omsøkte transporten fra Svukuriset til Grøtådalen, slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette.

§ 9 Føre-var prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget ansees som tilstrekkelig. Naturmangfoldlovens § 9 om føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Det søkes om å benytte merket trasé fra Svukuriset til Grøtådalen (figur 1). Denne traseen blir regelmessig brukt av de med fast bosetting og utleiehytter i områder, fjelloppsynet og reindriften. Nasjonalparkstyret kan ikke se at den aktuelle saken sammen med den øvrige kjøringen på den samme traseen samlet sett vil føre til at belastningen vil bli for stor. I § 3.5.3 d i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark er det åpnet for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «*Nødvendig transport av ved, materialer, utstyr m.m. til setre, buer og hytter vinterstid*». I forvaltningsplanen for Femundsmarka nasjonalpark står det at slik kjøring, i praksis bruk av snøscooter, skal foregå etter godkjente traseer. Forvaltningsmyndigheten kan gi flerårige tillatelser der kjøringen er årviss. Antall turer pr. vinter som det gis tillatelse til vil bli begrenset til det som er strengt nødvendig. Vedkommende har hatt dispensasjon for 4 turer i 2021 for nødvendig frakt av ved og materialer til nytt gulv. I 2022 ble det gitt dispensasjon for 2 turer. Det er en overordnet målsetting å begrense omfanget av motorferdselen i utmark til det nødvendigeste av nyttetransport. Kjøringen vil være begrenset i tid og rom, med det som kan ansees å være strengt nødvendig. I dette tilfellet burde antallet begrenses til 2 turer pr. vinter.

Nasjonalparkstyret kan ikke se at den aktuelle saken sammen med de øvrige dispensasjonene for kjøring på veitraseen til Svukuriset som er gitt samlet sett vil føre til at belastningen vil bli for stor. Den aktuelle kjøringen vil være begrenset i tid og omfang. Det vil også være av stor betydning for søker å få gjennomført denne kjøringen, og det vil ikke gi presedens i forhold til andre saker, da det antas at det vil være et svært begrenset antall søknader i forhold til transport av snøscooter inn til Svukuriset. Begrenset kjøring på vinterføre på den eksisterende bilveien fram til Svukuriset anses ikke å ville komme i konflikt

med verneformålet eller medføre skade på naturmangfoldet. Vi anser derfor dette for å komme innenfor bestemmelsene i § 48 om å gi dispensasjon.

Figur 1. Aktuell trasé fra Svukuriset og over fjellet til Grøtdalen.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder vurderes ikke som relevante i denne sammenhengen.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/2798

Saksbehandler: Kirsten Thyrum

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	17/2022	29.04.2022

Femundsmarka nasjonalpark - søknad om oppsetting av lavvo på Svukuriset - søker DNT Oslo og Omegn

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon fra verneforskriften § 3 punkt 1.1 til DNT Oslo og omegn for oppsetting av en Finstadlavvo, innenfor tunet til Svukuriset turisthytte. Dispensasjon gis i henhold til naturmangfoldlovens § 48.

Vilkår:

- Lavvoen skal ha en maksimal diameter på 5,5 meter
- Høyde på bygget skal ikke være over 3 meter
- Lavvoen settes opp på en egen plating, og det forutsettes at det ikke er nødvendig med større planerings- eller gravearbeider

Bakgrunn

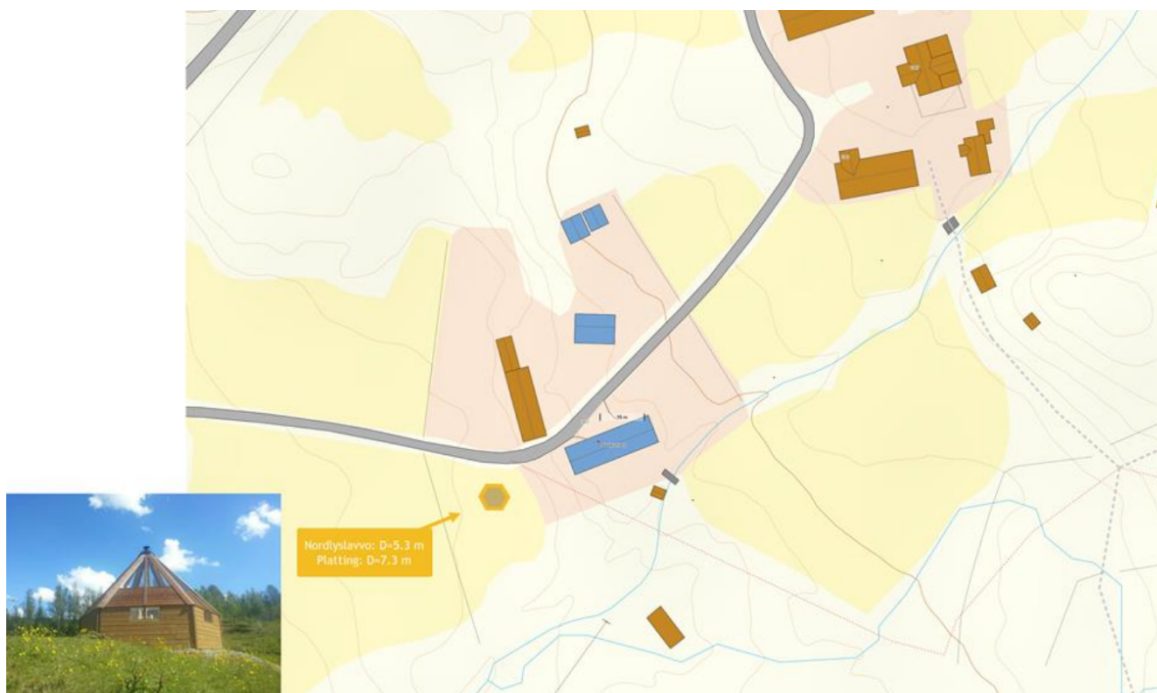
DNT Oslo og Omegn har ved flere anledninger tatt opp med nasjonalparkstyret at det er behov for en oppgradering av fasilitetene ved Svukuriset turisthytte. De søker i denne omgang om tillatelse til å sette opp en trelavvo. Søknaden begrunnes med at spisesalen og stuen er for liten når alle sengeplassene er i bruk. Dette er spesielt krevende når det er grupper, familier mm på besøk. Under koronapandemien har dette vært spesielt krevende og det forventes at gjestene vil trenge litt mer plass når det går over til normal drift.

Det er ønskelig å sette opp en såkalt Finstadlavvo av typen «Nordlyslavvo». Denne kan monteres direkte på treplating uten egen fundamentering slik at arealet lavvoen beslaglegger blir tilnærmet uberørt fysisk sett.

Diameteren på lavvoen oppgis til 5,26 m og diameter på platingen blir ca 7,3 m. Høyden blir 3 meter, med knevegger på 1,2 meter. Lavvoen skal kun brukes til opphold og skal ikke brukes til overnatting.

Søknaden er oversendt naboen på Svukuriset søndre, ved eier Oddgeir Riseth.

Det ble foretatt en enkel befaring av foreslått plassering på Svukuriset den 4. april, i forbindelse med at Jan Erik Reiten fra DNT Oslo og Omegn var på Svukuriset i forbindelse med et annet planlagt informasjonsprosjekt. Med på befaringen var også begge nasjonalparkforvalterne og Maths Mortensson fra Svahken sijte.

Vurdering

Formålet med opprettelsen av Femundslia LVO:

- Formålet med opprettelsen av Femundslia landskapsvernområde er å ta vare på et særegent naturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark.
- Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse

Relevante bestemmelser i forskrift om verneplan for Femundsmarka, vern av Femundslia landskapsvernområde, fastsatt ved kgl.res. 21. februar 2003, §3 punkt 1.1.

«Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.»

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3, er **det forbud mot inngrep som oppføring av bygninger**, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsreguleringer, oppdeminger, oppdyrking av nye arealer, inngjerding av utmarksarealer, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Oppføring av nye bygninger hvor det er fast bosetting
- b) Ombygging og restaurering av eksisterende bygninger på Haugen og Svukuriset
- c) Mindre tilbygg til eksisterende bygninger

En ny frittstående bygning, selv om den har et lite areal slik som dette tiltaket, kommer ikke inn under noen av de bestemmelsene det kan gis tillatelse til. Dette tiltaket må derfor vurderes i henhold til dispensasjon etter naturmangfoldlovens §48.

§ 8. Kunnskapsgrunnlaget

Den omsøkte lavvoen ligger på et bebygd tun. Nasjonalparkstyret mener med bakgrunn i naturfaglig registrerings- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplan- og forvaltningsplanprosessen for Femundsmarka å ha tilstrekkelig kunnskap om dette området og konsekvensene av det omsøkte tiltaket.

§ 9. Føre-var prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§ 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning

Det finnes et eksisterende tun med tradisjonsrike bygninger, på nabogården ligger også et gardsbruk med bebyggelse og bosetting. Så lenge det ikke skal være overnatting i den aktuelle lavvoen så vil ikke kapasiteten ved turisthytta økes. En anser derfor ikke at tiltaket vil få en særlig påvirkning på naturgrunnlaget. Men den vil påvirke bygningsmiljøet på tunet.

§ 11. Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er bilvei fram til der bygget er tenkt plassert. Det er derfor naturlig at det benyttes bil til transport i forbindelse med byggearbeidene.

§ 12. Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Nasjonalparkstyret har ikke realitetsbehandlet dette spørsmålet.

Forvaltningsplanen for Femundslia LVO omhandler nye bygninger

I forvaltningsplanen er oppføring av nye bygninger knyttet til bruk med fast bosetting, dette vil derfor ikke komme til anvendelse i denne saken.

Det er mulighet for mindre tilbygg til eksisterende bygninger. Forutsetninger som må være oppfylt for at det kan gis dispensasjon er at byggetiltaket skal være forankret i et konkret behov og at tilbygget må være vesentlig mindre enn eksisterende grunnflate.

Naturmangfoldloven § 48 inneholder tre alternativer for dispensasjon fra vernevedtak. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Ikke strider mot vernevedtakets formål: en lavvo av denne størrelsen vil ikke direkte påvirke verneverdiene. Det vil ha en estetisk påvirkning på bebyggelsen. Men lavvoen vil ikke være direkte synlig fra tunet, og den er på nedsiden av hovedhuset, i samme område som det står parkert biler som benyttes av vertskapet.

Ikke påvirker verneverdiene nevneverdig: verneverdiene knyttet til det naturfaglige vil ikke bli vesentlig påvirket. Det at bygningen lett kan fjernes uten at det er egen fundamentering gjør også at fotavtrykket blir beskjedent. Så lenge bygget ikke skal benyttes til overnatting kan en heller ikke se at det vil øke belastningen på naturen, ved økt kapasitet på turisthytta.

Dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig

Ny bebyggelse for drift av turisthytta, er ikke å anse som en vesentlig samfunnsinteresse og kommer ikke inn under dette unntaket.

Oppsummering

Verneforskriften og forvaltningsplanen for Femundsmarka angir at det kan gjøres ombygginger og mindre tilbygg ved Svukuriset turisthytte. Det er derfor tatt høyde for at det kan skje utvidelser og nødvendige bygningsmessige endringer på stedet. Det at bygget blir et selvstendig bygg i liten skala er ikke nødvendigvis mer negativt, enn et tilbygg på et av de tradisjonsrike bygningene på tunet. Den foreslåtte plasseringen gir også den minst synlige påvirkningen i forhold til eksisterende tun. Selv om lavvoen vil være synlig når en kommer til stedet fra turstien i vest (fra Revlingen og Elgå). Hovedbygget er imidlertid av en slik skala at det likevel vil være det mest domierende når en kommer til stedet.

Det kan være aktuelt å benytte den aktuelle lavvoen til å gi noe informasjon som den sørsamiske reindriften i området

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/1854

Saksbehandler: Kirsten Thyrum

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	18/2022	29.04.2022

Femundsmarka NP - klage på vedtak om kjøring til bu ved Røosen - Arne Langen

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Arne Langen fra verneforskriftens § 3 punkt 5.1 for bruk av snøscooter for transport til hytte ved Røosen. Med hjemmel i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark, § 3 punkt 5.3.d.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for inntil 6 turer pr år til utøvelse av næring og utleie av bua
- Dispensasjonen gjelder for inntil 4 turer pr år til den private bruken av hytta for vedlikehold og supplering av ved og gass etc.
- Dispensasjonen gjelder tom 31.12.2024
- Dispensasjonen gjelder i hovedsak for transport av ved, bagasje og vedlikeholds materialer. Persontransport kan ikke utføres som et selvstendig formål, i henhold til vernebestemmelsene og motorferdsellovens bestemmelser.
- All kjøring skal skje på en hensynsfull måte slik at skader på vegetasjon og unødige forstyrrelser av dyrelivet unngås.
- Kjørebok må fylles ut i forkant av turen, og leveres til forvaltningsmyndigheten innen den 1. juni i etterkant av sesongen.

Det forutsettes videre at kommunen gir nødvendige tillatelser til formålet i henhold til lov om motorferdsel i utmark.

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gis det dispensasjon til å parkere motorbåt i Røosen innenfor vernegrensen, men avgrenset av naturlige strømningsforhold i elva. Dispensasjonen gjelder for nødvendig bruk av båt, og gjelder for 4 år tom 31.12. 2025.

Da søknaden bare delvis innvilges i forhold til klagerens ønsker, så sendes saken med dette over til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Dokumenter i saken

- Søknad fra Arne Langen av 12.februar 2022
- Delegert vedtak om bruk av snøskuter av 22.02.2022

- Oversendt klage fra Arne Langen av 6.mars 2022

Søknaden er vurdert i henhold til:

Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.

Verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark av 21.02.2003

Forvaltningsplan for Femundsmarka nasjonalpark, Femundslia landskapsvernområde og Langtjønna landskapsvernområde

Søknaden

Det søkes om tillatelse til bruk av snøskuter til hytte ved Røsanden, hytta leies på åremål fra Statskog. Det er behov for transport av ved, samt vedlikehold og transport av bagasje og personer. Samt rengjøring ved utleie. Det ønskes også mulighet for kjøring til hytta for privat bruk.

Det søkes også om tillatelse til å benytte motorbåt til hytta og at denne kan plasseres i Røosen innenfor nasjonalparkgrensen.

Hytta ligger så vidt innenfor Femundsmarka nasjonalpark (70 meter), mesteparten av transporten vil dermed foregå utenfor nasjonalparken. Statskog opplyser at eksisterende leiekontrakt for hytta ved Røosen gjelder ut 2024. Det er ikke tidligere søkt om dispensasjon til transport med snøskuter og motorbåt. Da det skal ha vært en muntlig avklaring i forhold til tidligere forvaltningsmyndighet (Fylkesmannen i Trøndelag) og det ble da konkludert med at den aktuelle kjøringen i svært liten grad ville berøre nasjonalparken og derfor ikke var søknadspliktig. Statens naturoppsyn har imidlertid observert snøskuter og motorbåt innenfor vernegrensen og oppfordret leietaker og den som kjører til eiendommen om at den motoriserte ferdsele anses som søknadspliktig.

Søknaden behandles i henhold til verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark.

Saken ble behandlet som en delegert sak den 22.02.2022 med følgende vedtak :

Med hjemmel i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark, § 3 punkt 5.3.d, innvilger nasjonalparkstyret for Femundsmarka Arne Langen dispensasjon fra verneforskriftens § 3 punkt 5.1 for bruk av snøskuter for transport til hytte ved Røosen.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- *Dispensasjonen gjelder for inntil 6 turer pr år til dette formålet*
- *Dispensasjonen gjelder tom 31.12.2024*
- *Dispensasjonen gjelder i hovedsak for transport av ved, bagasje og vedlikeholdsmaterialer. Persontransport kan ikke utføres som et selvstendig formål, i henhold til vernebestemmelsene og motorferdsellovens bestemmelser.*
- *All kjøring skal skje på en hensynsfull måte slik at skader på vegetasjon og unødige forstyrrelser av dyrelivet unngås.*

Det forutsettes vider at kommen gir nødvendige tillatelser til formålet i henhold til lov om motorferdsel i utmark.

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gis det dispensasjon til å parkere motorbåt i Røosen innenfor vernegrensen, men avgrenset av naturlige strømningforhold i elva. Dispensasjonen gjelder for nødvendig bruk av båt, og gjelder for 4 år tom 15.10. 2025.

Nasjonalparkstyret mottok den 6.mars, klage på vedtaket datert 22.02.22, klagen er dermed mottatt innenfor klagefristen og det anføres følgende i klagen:

Søker har behov for flere enn 6 turer, da dette antallet kun dekker kjøring av ved som kreves til utleie. Når søker i tillegg skal drive vedlikehold og rengjøring mm i forbindelse med utleie,

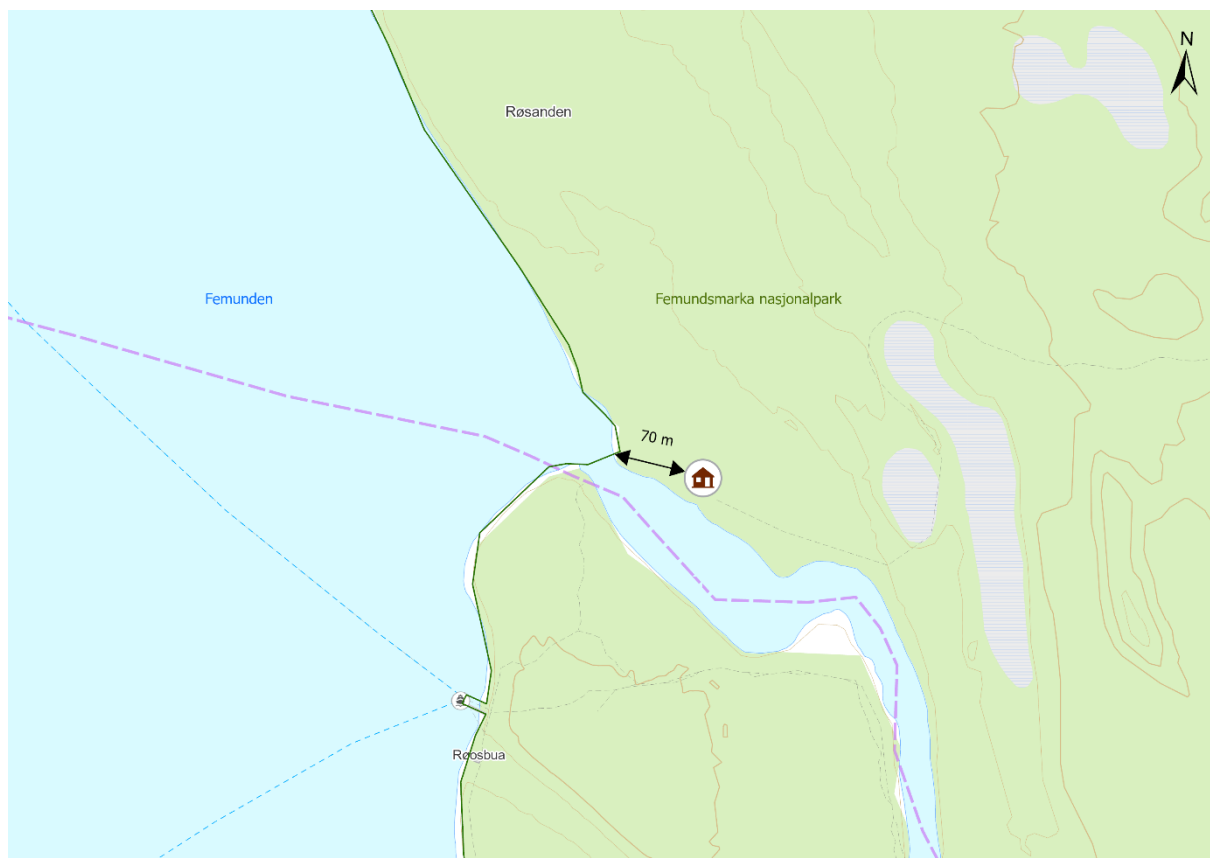
vil det nødvendigvis være behov for flere turer. Konsekvensen av vedtaket slik det nå foreligger, er at Langen Gjestegård ikke kan leie ut hytta.

Søker lurer i den sammenheng på hvorfor utleieryttere i Engerdal (sørsiden av Røa) har ubegrenset med turer? Det forventes likebehandling i forhold til dem.

Angående tillatelse til bruk av båt inn i Røosen så anføres følgende:

Tillatelse er gitt for 4 år, samtidig som siste dag er 15.10.25. Søker skjønner ikke hvorfor, og mener tillatelsen bør gjelde til den 31.12.25.

Kart som viser plassering av hytta i forhold til vernegrensen

Verneforskrift og verneformål

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- Å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentligste urørt fjell- og skogområde.
- Å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- Å bevare det biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

§3 punkt 5.1

Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken, er forbudt.

Forvaltningsplanen for Femundsmarka (s 55), angis at det kan gis dispensasjon for bruk av motorisert transport av ved, materialer, proviant mv til setrer, buer og hytter vinterstid. Slik kjøring i praksis med bruk av snøskuter, skal i så fall foregå etter godkjente traseer. Forvaltningsmyndigheten kan gi flerårige tillatelser der kjøringen er åreviss. Antall turer pr vinter som det gis tillatelse til vil bli begrenset til det som er strengt nødvendig.

Det er ikke angitt noe tak på antall turer det kan gis tillatelse til, annet enn at behovet skal vurderes og antallet begrenses.

Vurdering

I naturmangfoldlovens § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Nasjonalparkstyret mener med bakgrunn i naturfaglig registrerings- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplan- og forvaltningsplanprosessen for Femundsmarka å ha tilstrekkelig kunnskap om dette området og konsekvensene av den omsøkte kjøringen slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette. Naturmangfoldlovens § 9 om føre-var-prinsippet blir derfor ikke tillagt vekt i denne saken.

I henhold til naturmangfoldlovens § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. De siste årene har det vært et betydelig antall søknader om dispensasjon for snøskuterkjøring i dette området.

Sekretariatet mener at denne saken, sammen med de øvrige dispensasjonssøknadene som ventes i dette området, samlet sett kan føre til en uheldig belastning. Dette vil kunne komme i konflikt med økologiske verdier knyttet til Femundsmarka nasjonalpark og verdiene området har for naturopplevelse, jf. også formålsparagrafen. Det er en overordnet målsetting å begrense omfanget av motorferdselen i utmark til det nødvendige av nyttetransport. Da denne søknaden begrenser seg til kjøring som i veldig liten grad berører nasjonalparken, avstand inn i nasjonalparken er bare 70 meter, må det likevel anses å være en akseptabel belastning.

Når det gjelder bruk av båt i Røosen så var det trolig meningen at vernegrensa skulle trekkes langs land slik at båter kunne benyttes i området. Da det ikke finnes andre bestemmelser i verneforskriften så må det gis dispensasjon til bruk av båt i henhold til § 48 i naturmangfoldloven. En slik bruk av båt vil likevel ikke belaste verneformålet, men vil være et formål det kan gis dispensasjon til, fram til en eventuell revisjon av verneforskriften vurderer og ivaretar denne bruken.

Ifølge naturmangfoldlovens § 11 skal tiltakshaveren dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I denne saken så anses snøskuter som det beste og eneste realistiske framkomstmiddelet.

Oppsummering

Da det er svært kort distanse med motorisert kjøring inn i nasjonalparken (ca 70 meter) så vil belastningen på naturgrunnet bli veldig begrenset. Det er likevel ikke riktig å gi en helt åpen dispensasjon i forhold til antall turer i området, da dette kan skape en uheldig presedens. Når det vises til kjøringen som foretas inn til noen private buer i Femundsmarka, på Engerdalssiden. Så har disse tillatelse til inntil 25 turer til hver av buene. Det er også en egen bestemmelse i verneforskriften § 3 punkt 5.3.e som regulerer kjøring til disse buene. Dette bygger igjen på en kongelig resolusjon av 1974 som hjemler adgang til bruk av snøskuter for persontransport til de aktuelle utleiehusværene i Femundsmarka.

Det framgår av klagesaken at det også er behov for å kjøre inn til den aktuelle bua for privat bruk samt vedlikehold og oppfylling av ved og gass etc. Det kan derfor være aktuelt å delvis imøtekomme søknaden ved å utvide rammene for dispensasjonen til også å omfatte 4 turer til den private bruken av hytta. Det er imidlertid ikke lagt opp til at dispensasjonen skal hjemle persontransport ut over det som reguleres av verneforskriften og motorferdselloven.

Når det gjelder tidspunkt for bruk av båt så er det uproblematisk å forlenge denne sesongen, slik at den dekker hele perioden fram til isen legger seg på sjøen.

Da søknaden bare delvis innvilges i forhold til klagerens ønsker, så sendes saken med dette over til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/2270

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	19/2022	29.04.2022

Femundslia LVO, Femundsmarka NP - Klage på vedtak 09/2022 - Organisert ferdsel - Hundekjøring - 2022 - Femund Lodge

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia avslår klagen fra Femund Lodge og gir ikke dispensasjon for organiserte turer med hundespenn i henhold til § 3 punkt 4.2 i verneforskriften for Femundslia landskapsvernområde av 21.02.2003 og § 3 punkt 4.2 i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark av 21.02.2003.

Klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Saksdokumenter (følger saken)

Søknad fra Femund Lodge av 23.02.2022.
Høringsinnspill fra Svahken sijte av 02.03.2022.
Vedtak av 04.03.2022
Klage på vedtak 09/2022 av 04.04.2022.

Saksopplysninger

Søknaden

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia mottok søknad fra Lars Monsen/Femund Lodge den 23.02.2022 om tillatelse til organiserte turer med hundespenn i Femundslia landskapsvernområde og Femundsmarka nasjonalpark. Det var ønskelig med maks 6 hundespenn, det vil si maks 6 personer, inkludert guider, i perioden 1. februar – 31. mars i 2022. Aktuell trasé var på Femunden fra Elgå til Storvika de første ca. 18 kilometerne og derfra på den allerede eksisterende traseen (som kjøres med snøscooter til utleiehyttene ved Roasten), de ca. 2 kilometerne opp gjennom Femundslia landskapsvernområde, og videre den siste, lille kilometeren innenfor nasjonalparken, fram til og ut på Røvoltjønnan. Søker understreket viktigheten av sporløs ferdsel og at alle deltakerne skulle kurses i dette. Ordningen ble foreslått som et prøveprosjekt i 1 sesong, for så å evalueres og eventuelt videreføres.

Høring

Den omsøkte traseen i den aktuelle perioden berører Svahken sijtes (Elgå reinbeitedistrikt) vinter- og vårbeiteområder. Søknaden omfatter en type organisert ferdsel som reindriften i området tydelig har påpekt en utfordring med (hundekjøring). For å belyse saken, ble søknaden sendt på høring til Svahken sijte. Nasjonalparkstyret mottok innspill fra Svahken sijte den 02.03.2022.

Svahken sijte påpeker at den omsøkte perioden er på slutten av vinterbeitesesongen, og som kjent er vinteren en periode preget av at rein går på de fettreservene dyrene har kunne tilegne seg under sommeren og høsten. En ser også en tendens til at beitene låser seg (det dannes et islag over beitene som rein har vanskeligheter med å grave gjennom) oftere og oftere. Konkret betyr det at behovet for beitero øker som en konsekvens av klimaendringer. Under disse forutsetningene må rein spare energi (beitero) for å kunne overleve frem til våren. De mener at hundespenn med tilhørende menneskelige aktiviteter utgjør et forstyrrelsesmoment som kan ha negativ påvirkning på rein i en sårbar periode som er avgjørende for overlevelse av foster mv. I tillegg utgjør det omsøkte området et grenseområde mellom flere reinbeitedistrikter. Det betyr at flere reinflokker ligger relativt nærme hverandre på vinteren. Dersom Svahken sijte sin reinflokk blir forstyrret og trekker inn i tilgrensende reinbeitedistrikt vil det utgjøre en skade for tredjemann. Det betyr at reinflokker som allerede har vært inne for slakting tidligere på vinteren på tas inn på nytt for at skifting av rein mellom reinbeitedistriktene/samebyer må gjennomføres.

På bakgrunn av dette gikk Svahken sijte imot den foreslåtte søknaden. De ønsket å oppfordre søker til å undersøke muligheten til i stedet å bruke traseen som går utenfor verneområder fra Elgå-Buvika-Sømådal. Områdene rundt Gloføken vil gi gjestene en fin naturoplevelse.

Vedtak

Nasjonalparkstyret ved delegert myndighet til arbeidsutvalget, behandlet saken v/ e-postbehandling den 04.03.2022. Forvalters innstilling til vedtak ble ikke støttet. Følgende vedtak ble enstemmig vedtatt (3-0):

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia ved delegert myndighet til arbeidsutvalget, gir ikke dispensasjon til Femund Lodge for organiserte turer med hundespenn i henhold til § 3 punkt 4.2 i verneforskriften for Femundslia landskapsvernområde av 21.02.2003 og § 3 punkt 4.2 i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark av 21.02.2003.

Avslaget ble først og fremst begrunnet med hensyn til reindrifta og økte forstyrrelser i nasjonalparken.

Klagen

Lars Monsen/Femund Lodge klagde på vedtaket om avslag til organiserte turer med hundespenn den 04.03.2022. Begrunnelse for klagen ble mottatt den 04.04.2022. Klagen stiles til Miljødirektoratet, men skal i første instans behandles i nasjonalparkstyret. Hovedinnholdet i klagen fra Lars Monsen/Femund Lodge er at de er uenig i begrunnelsen og utfallet av vedtaket. Klagen kan oppsummeres slik:

I klagen er det lagt vekt på at påstandene i saken ikke er korrekt, om at den omsøkte aktiviteten vil forstyrre reinen eller føre til sammenblanding av flokker. Det blir vist til egne erfaringer fra Femundsmarka og andre steder i Norge/Skandinavia, at hundespenn ikke har en negativ forstyrrelseseffekt på tamrein. Det blir derfor etterspurt dokumentasjon på at hundespenn forstyrrer rein og reindrifta.

Det påpekes at organisert hundekjøring innebærer at hundene er bundet og under kontroll hele tiden. Under kjøring er hundene fullstendig stillegående. Organisert kjøring skjer under oppsyn, kursing og kontroll.

Det påpekes at traseen kun går 3 (tre) km inn i de vernede områdene fra Femunden og til Røvoltjønnan, langt vekk fra kalvingsområdene og lenge før kalvingen. Klager søkte først om turer et godt stykke inn i nasjonalparken, fikk avslag, og begrenset derfor omfanget av antall turer, antall hundespenn, hunder per spenn, i en begrenset tidsperiode, innafor et svært lite, begrenset område.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Verneforskrift Femundslia landskapsvernområde

Formålet med opprettelsen av Femundslia landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget naturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I §3 pkt. 4.1 står det at all ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap eller naturmiljø. I §3 pkt. 4.2 står det at bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.»

Den omsøkte aktiviteten kommer ikke inn under de gruppene som nevnes i unntaksbestemmelsene.

Verneforskrift Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentligste urørt fjell- og skogområde.
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I §3 pkt. 4.1 står det at all ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap eller naturmiljø. I §3 pkt. 4.2 står det at bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.

Den omsøkte aktiviteten kommer ikke inn under de gruppene som nevnes i unntaksbestemmelsene.

Vurderinger

Nasjonalparkforvalter innstilte på å gi dispensasjon. Bakgrunnen for forslaget var at den omsøkte aktiviteten hadde en tydelig begrensning i omfang i tid (før sårbar periode) og rom (utenfor sårbare områder/ytterkant av nasjonalparken). I den aktuelle perioden er det også en god del ferdsel fra før, både fra snøscootere til utleiebuer og isfiskere/turgåere. Forvalter mente derfor at forslag til vedtak ikke ville påføre verneverdiene noen ytterligere direkte eller faktiske skadevirkninger. Ferdsel med hundespenn i et større omfang vil kunne føre til en nevneverdig belastning på verneverdiene og burde derfor ikke tillates.

Forvalters innstilling til vedtak ble ikke støttet. Nasjonalparkstyret ved delegert myndighet til arbeidsutvalget, begrunnet avslaget først og fremst med hensyn til reindrifta og økte forstyrrelser. Det ble poengtert at ferdsel med hundespenn er en vesentlig forstyrrelsesfaktor for rein. Ut fra reindriften side, er det allerede, med den ferdsel som er i marka i dag, svært utfordrende å ha rein beitende i nasjonalparken. I februar-mars og halve april brukes hele området til vinterbeiting. De drektige simlene går på «sparebluss» og er avhengige av beitero. Det er store utfordringer med at reinen ikke finner beitero på grunn av økt ferdsel med både hundespenn og skiturister. En annen faktor med spor etter både skiturister og hundespenn, er at reinen også går etter disse sporene. Dette kan i verste fall lede den helt ut av området noe som kan føre til sammenblanding med de andre distriktene. Dette er svært uheldig på senvinteren da flytting til vårbeite står for døra i midten av april.

Ved å tillate mer ferdsel i marka enn hva som er tilfelle i dag, øker man også markedsføringen av området og ettervirkningene vil bli enda mer trafikk. Ved å tillate organiserte turer med hundespenn i dette området, vil det kunne komme flere søknader senere, som vil føre til enda mer kjøring med hundespenn. I formålsparagrafen til Femundsmarka nasjonalpark står det at området skal kunne nyttes til reindrift. Nasjonalparkstyret har også vært svært restriktiv til organiserte turer inne i selve verneområdet, og heller gått for at denne type aktivitet skal skje i randsonen.

I klagen vises det til at ferdsel med hundespenn ikke har en forstyrrelseseffekt på rein. Ut fra studier gjennomført på både vill- og tamrein, varierer dette mye. Ferdsel i naturen utløser ikke alltid flukt hos dyr og fugler. Like fullt kan de påføres stressreaksjoner: De slutter å beite, hjertefrekvensen øker og næringsopptaket forstyrres. Forstyrrelser som gir endret atferd, kan føre til redusert overlevelse og reproduksjon for bestanden. Forstyrrelser som gir tap av beitearealer innenfor minimumsbeiter kan gi en redusert bæreevne for bestanden, og derav et lavere produksjonsgrunnlag i reindriften. Kalvingstiden er den perioden hvor reinen er mest sårbar for forstyrrelser, men reinen er også sårbar om vinteren fordi den lever i negativ energibalans i denne perioden. Flukt er derfor energikrevende og koster for mye som overlevelsestrategi om vinteren. Graden av forstyrrelse varierer mellom kjønn, tid på året, vær- og vindforhold, snødybde osv. F.eks. er simler, særlig simler med kalv, mer sårbare for forstyrrelser enn bukker.

Målene for områdevern etter kapittel 5 i naturmangfoldloven er angitt i § 33 første ledd og er først og fremst knyttet til beskyttelse av naturverdier. Vern av samisk kultur og næringsutøvelse i seg selv er både utenfor målene som nevnes i § 33 første ledd og formålet med naturmangfoldloven som helhet. Dette kan derfor ikke være et mål med opprettelsen av verneområder, noe som fremgår eksplisitt av forarbeidene. Når samiske interesser er nevnt i verneformålet er det for å bevare natur som samisk kultur og næringsutøvelse er avhengig av. Med "naturgrunnlaget" forstås biologiske, landskapsmessige og geologiske elementer og økologiske prosesser som samisk kultur og næringsutøvelse er avhengig av.

Vern av samisk kultur og næringsutøvelse bør derfor fortrinnsvis ivaretas under annet lovverk. Reindriften loven kapittel 8 gir for eksempel egne regler om forholdet til annen bruk i reinbeiteområder, herunder hjemmel for å regulere ferdsel av hensyn til reindriften.

Ferdseil til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt, jf. naturmangfoldloven § 35. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i nasjonalparker, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster. Med "dyr" siktes det her til ville dyr. I nasjonalparker kan derfor søknad om organisert ferdsel ikke avslås av hensyn til reindrifisinteresser alene. Ferdseil med hundespenn kan ikke anses som ferdsel til fots og inngår dermed ikke i typen ferdsel som i utgangspunktet skal være tillatt. Det skal vurderes om virkningene av ferdsel med hundespenn har en nevneverdig påvirkning på verneformål og verneverdier.

Femundsmarka nasjonalpark er et populært område for hundekjøring og aktiviteten synes å ha økt de siste 20 årene. Omfanget av denne ferdselsformen kan sies å være ganske høy i enkelte perioder på vinteren. Det må påpekes at hundekjøring innebærer at hundene er bundet og under kontroll hele tiden. Under kjøring er hundene stillegående. Organisert hundekjøring vil skje under oppsyn og med gitte vilkår, i motsetning til den ordinære hundekjøringen i privat regi. I forvaltningsplanen for Femundsmarka nasjonalpark og tilgrensede landskapsvernområder står det at organisert hundekjøring primært bør foregå utenfor nasjonalparken. En er imidlertid innstilt på å kunne gi dispensasjon etter konkrete søknader for slik kjøring i et rimelig omfang etter traseer og ved bruk av leirplasser som er vurdert og godkjent av forvaltningsmyndigheten. Hensynet til reindriften kan vektlegges tilbørlig innenfor rammen av den enkelte bestemmelse, jf. nml. § 14

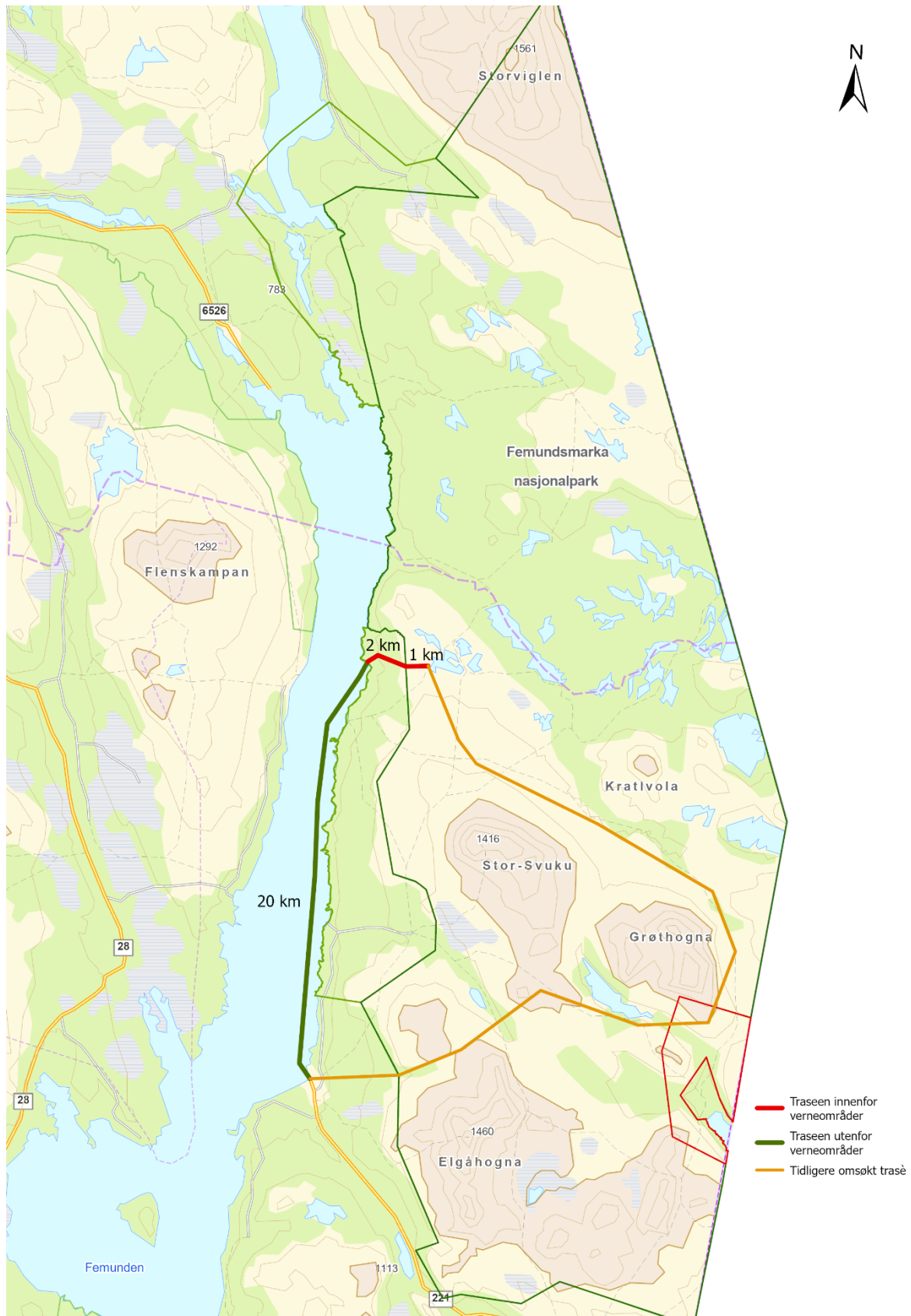
I tidligere saker er det uttalt at ferdsel med hundespenn utgjør en vesentlig forstyrrelsesfaktor for dyrelivet og reindrif, og bør dermed ikke tillates i sårbare perioder/områder og langt inn i nasjonalparken. Nasjonalparkstyret har på bakgrunn av dette gitt avslag på flere søknader med et slikt omfang. Hundespenn har en langt større rekkevidde og kommer også raskere inn i de indre områdene av Femundsmarka enn ferdsel til fots. Det har vært viktig å tenke på den samlede belastningen og være føre-var i behandlingen av søknader som gjelder organisert ferdsel med hundespenn, da dette raskt kan bli populært i Femundsmarka. Omfanget av det omsøkte tiltaket er svært begrenset og det er derfor vanskelig å begrunne et avslag med hensyn til verneverdiene. I denne saken er det kun snakk om 3 (tre) km inn i verneområdene fra innsjøen Femunden og opp til Røvoltjønnan, derav 1 (en) km inn i Femundsmarka nasjonalpark (se figur 1). Langs den samme traseen fra Storvika og forbi Røvoltjønnan er det gitt 200 dispensasjoner årlig til kjøring med snøscooter til private buer, med persontransport. Det innebærer at også naturoppsyn, fjellstyret, reindriften og andre besøkende inn i området benytter denne i praksis godt oppkjørte snøskutertraseen til sin adkomst inn i området.

Det er veldig positivt med en guide som kan formidle kunnskap og gode holdninger til sporløs ferdsel, hensyn til natur- og dyreliv og sikkerhet. Dette tiltaket vil kunne innebære noe mer ferdsel i området. Men med en tydelig begrensnig i omfang i tid (før sårbar periode) og rom (utenfor sårbare områder/ytterkant av nasjonalparken), vil dette vedtaket ikke påføre verneverdiene noen ytterligere direkte eller faktiske skadevirkninger. Ferdseil med hundespenn i et større omfang vil kunne føre til en nevneverdig belastning på verneverdiene og bør derfor ikke tillates.

Omgjøringsadgangen i forvaltningsloven § 33 skal brukes med forsiktighet, den brukes der klager har presentert nye opplysninger som gjør at forvaltningen vurderer saken annerledes. Nasjonalparkstyret kan ikke se at det har blitt presentert nye opplysninger og opprettholder derfor vedtak fattet i sak AU 09/2022.

Perioden for det omsøkte tiltaket er passert. Avgjørelsen i denne saken får derfor ikke betydning for årets sesong.

Figur 1. Den omsøkte traseen i og utenfor verneområder. I tillegg vises den tidligere omsøkte traseen som ble avslått pga. større omfang i tid og rom.

LARS MONSEN
FEMUND LODGE
FEMUNDLODGE.NO

Til Statsforvalteren

Avsender:
Femund Lodge
v/ Lars Monsen
Femundveien 3645
2446 Elgå
post@larsmensen.no

Elgå, verdens framtidige midtpunkt, 23. februar 2022

Søknad om dispensasjon til å gjennomføre organiserte turer med hundespenn til Røvolltjønnan

Viser til deres svar på min søknad om dispensasjon til organiserte turer i fredede områder gjennom hele året, der det foreslås å generelt ikke gi tillatelse for hundekjøring. For meg er det uhyre viktig å ha dette tilbudet for å kunne skape næring i en ellers altfor stille og rolig bygd også i vinterhalvåret, så derfor sender jeg denne søknaden, som begrenser kjøringen kraftig både geografisk og tidsmessig, og kun til et sted: Røvolltjønnan.

Jeg søker om følgende:

- å kunne gjennomføre organiserte (altså med betalende kunder) turer med hundespenn til Røvolltjønnan, som ligger langt unna

kalvingsområdene til reinen, og dessuten i et tidsrom når kalvingen ikke foregår uansett

- kun i perioden 1. februar til 31. mars, altså kun 8 uker.
- maks 6 hundespenn, det vil si maks 6 personer, inkludert meg og eventuelle andre guider. I så fall er det naturlig med 5-6 hunder i hvert spenn til gjestene, 7-8 hvis de er drevne nok (unntaksvis) og 7-8 i spennet (spennene) til guidene.
- traseen vil følge isen på Femunden fra Elgå til Storvika de første cirka 18 kilometerne (ikke fredet), og derfra på den allerede eksisterende traseen (som kjøres med scooter til Roasten-hyttene) de cirka 3 kilometrene opp gjennom Femundslia landskapsverneområde, og videre den siste, lille kilometeren innenfor nasjonalparken, fram til og ut på Røvolltjønnan. Ferdsele innenfor de fredede områdene vil altså bli svært begrenset, men samtidig er det alt jeg trenger for å kunne ha et tilbud. Dagsturer fram og tilbake til lodgen er naturlig, men også overnattingsturer. I så fall etableres leiren enten på selve Røvolltjønnan eller på egnet sted i forhold til vær og vind, maks 200 meter unna vannkanten.
- det skal ikke benyttes scooter overhodet
- sporløs ferdsel er selvsagt, og alle deltakerne kurses i dette.
- vi frakter med oss bjørkeved fra lodgen dersom det skal fyres bål, som vi har gjort på mange andre organiserte turer i andre områder (også der den ikke er fredet), for å spare skogen
- ordningen foreslås å gjelde som et prøveprosjekt i 1 år, for så å evalueres og eventuelt videreføres.

Ser fram til svar!

Lars Monsen

Høringsinnspill Svahken sijte av 02.03.2022

Svahken sijte har nå vurdert den nye søknaden fra Femund Lodge. Av søknaden forstår vi at søker ønsker å bruke trasén fra Elgå/Femund Lodge langs med sjøen Femund- Storvika - Roasten - Røvoltjønnan. Søknaden berører et landskapsvernområde og en nasjonalpark. Søknadsperioden gjelder fra 1. februar og frem til 31. mars og for 1 år. Det fremgår ikke av søknaden hvilket år det gjelder, og vi antar dermed at det er for 2022.

Innledningsvis bemerker vi at antallet søknader om dispensasjoner for kommersielle turismeaktiviteter har økt merkbart i 2022 sammenlignet med tidligere år. Det ser også ut til at de fleste dispensasjoner behandles kun administrativt, og vi forstår at forvaltningspraksis har blitt at forvalter gjør en skjønnsmessig vurdering på om søknaden påvirker reindriften eller ikke. Etter vårt skjønn er dette en uheldig praksis som bør vurderes på nytt av nasjonalparkstyret. Det er flere forhold som taler for at denne praksis må endres, herunder ny lov om konsultasjoner med rettighetshavere og at fagkunnskapen om reindrift ikke ligger hos nasjonalparkforvalteren. Dessuten ser det ut til at forvalter ikke har oversikt over faktisk antall besøkende inn i parken, hvilket gjør at faktagrunnlaget i dispensasjonssøknadene blir fragmentert. Mot den bakgrunn mener vi at nasjonalparkforvalter bør være forsiktig med å gi dispensasjoner inntil man har mer oversikt over den totale aktiviteten i nasjonalparkene og landskapsvernområdene.

Vi finner grunn til å peke på unøyaktige påstander i søknaden av 23. februar. I søknaden skriver Femund Lodge at Røvoltjønnan "ligger langt unna kalvingsområdene til rein, og dessuten i et tidsrom når kalvingen ikke foregår uansett." Det siste er vi enig i at det ikke foregår kalving av kalver i perioden 1/2-31/3. Påstanden gir imidlertid inntrykk av at rein kun er sårbar i kalvingstiden, hvilket naturligvis ikke stemmer. Svahken sijte er et helårsdistrikt, hvor rein beiter på østsiden av Femund hele året. Det omsøkte området brukes i perioden 1/2-31/3 til vinterbeiter for reinflokken til distriktet. Den omsøkte perioden er på slutten av vinterbeitesesongen, og som kjent er vinteren en periode preget av at rein går på de fettreservene dyrene har kunne tilegne seg under sommeren og høsten. Vi ser også en tendens til at beiten låser seg (det dannes et islag over beiten som rein har vanskeligheter med å grave gjennom) oftere og oftere. Konkret betyr det at behovet for beiter øker som en konsekvens av klimaendringer. Under disse forutsetningene må rein spare energi (beiter) for å kunne overleve frem til våren. Vi mener at hundespenn med tilhørende menneskelige aktiviteter utgjør et forstyrrelsesmoment som kan ha negativ påvirkning på rein i en sårbar periode som er avgjørende for overlevelse av foster mv.

I tillegg utgjør det omsøkte området et grenseområde mellom flere reinbeitedistrikter. Det betyr at flere reinflokker ligger relativt nærme hverandre på vinteren. Dersom Svahken sijte sin reinflokk blir forstyrret og trekker inn i tilgrensende reinbeitedistrikt vil det utgjøre en skade for tredjemann. Det betyr at reinflokker som allerede har vært inne for slaktning tidligere på vinteren på tas inn på nytt for at skifting av rein mellom reinbeitedistriktene/samebyer må gjennomføres. Det nærmeste reingjerdet er i Riset inne på Svahken sijte sine beiteområder. Utover merarbeid for ca 20 sijteandeler som blir berørt av ev. sammenblanding, kommer beiteslitasje for Svahken sijte. Det er uklart hvem som skal betale for disse ev. følgekostnadene. Vi mener at forvaltningsmyndigheten ikke kan delegere dette ansvaret til partene (søker og reinbeitedistrikt) gjennom å gi vilkår om at ferdsele skal ta hensyn til reindriften. Vilkåret i seg selv er uklart (hvem har kontrollmyndighet? Hvem kan effektivt utføre vilkåret? osv.) og kan bidra til å øke et ev. konfliktnivå.

Vi merker oss at stadig flere kommersielle aktører hevder å drive med "sporløs ferdsele". Det fremstår uklart av dette begrepet betyr og det kan også se ut til at ulike aktører bruker det på ulikt vis. Vi mener at det er nødvendig at forvaltningsmyndigheten avklarer hva de mener med det begrepet slik at det blir likeartet praksis.

Etter en helhetlig vurdering har derfor Svahken sijte kommet til at vi går imot den foreslåtte søknaden. Vi oppfordrer søker til å undersøke muligheten til istedet å bruke trasén som går fra Elgå-Buvika-Sømådalen. Områdene rundt Gloføken vil gi gjestene en fin naturopplevelse, samtidig som kjøring etter isen forkortes (dersom det er et tema). I tillegg kan gjestene prøve fiskelykken på Landsjøen som har nydelig ørret.

Til Miljødirektoratet

Klage på vedtak i sak 09/2022 - Femundslia LVO, Femundsmarka NP – Avslag - Organisert ferdse - Hundekjøring - 2022 - Femund Lodge

Klage fra Lars Monsen/Femund Lodge på vedtak vedrørende et begrenset antall organiserte turer med hundespenn til Røvoltjønnan, med begrensede antall hundespenn og hunder per spenn, og begrenset antall hundekjørere, i en begrenset tidsperiode, innafor et svært lite, begrenset område

Jeg klager med dette på det svært negative vedtaket, som kom veldig overraskende. Som jeg forstår det var først hele nasjonalparkstyret positive, så vender sørsamen Eva Nordfjell tommelen ned, og dermed blir utfallet negativt. Hvordan er DET mulig?

Er dette den samme Eva Nordfjell som har fått masse hjelp til å bygge opp sin egen bedrift Rørosrein? Den samme Eva Nordfjell som i et intervju med Siva sier: - Hvis næringslivet rundt oss blomstrer, går det bedre for oss alle!»

Det Eva Nordfjell gjør er å protestere i kjent sørsamisk stil, fordi hun kan, og fordi hun vet det sjelden blir påklagd. Det er det slutt på nå. Vi ønsker å synliggjøre alle sørsamenes protester, som ødelegger andre bedrifters muligheter til å drive næringsliv i Elgå og nordre Engerdal – og kanskje i Røros-regionen også.

Eva Nordfjells begrunnelse er at dette vil forstyrre reinen, og kan føre til sammenblanding av flokker, «rett før» kalvinga.

Dette er tull og tøys. Jeg har nå nettopp på egen hånd kjørt flere turer med hundespenn, i privat regi, opp til Røvoltjønnan, i nøyaktig samme trase som det søkes om, i den samme tidsperioden, altså februar og mars. Jeg har altså kjørt hundespenn i privat trening 14-15 ganger opp til Røvoltjønnan! (takke og lov for allemannsretten!) Her er fasiten:

Jeg så ikke reinsdyr der overhodet i hele februar! Ikke en gang. Jeg så spor noen steder, maks 8-10 dyr. I slutten av mars så jeg flere spredte flokker. Og hør på dette: Jeg kjørte forbi reinflokkene på 100 meters hold, og hundene løp rett fram som de skulle, mens reinsdyra kikket mot oss uten å bli skremt nok til å løpe vekk.

Sånn er det i Finnmark (Kautokeino ønsket å bli sjekkpunkt igjen i hundeløpet Finnmarksløpet, og der går det helt fint! Reinen skremmes ikke, og det er dialog, ikke bare protester). Sånn er det i Sverige og Finland. Bare ikke i sørsame-land i Engerdal og Røros. Merkelige greier!

Argumentet om at hundespennene forstyrrer krever en mye grundigere dokumentasjon, og fra flere enn bare Eva Nordfjell. Hvor er den?

Jeg minner om:

Hund i utmarka og på fjellet er tillatt som aktivitet og kos. Organisert hundekjøring innebærer at hundene er bundet og under kontroll hele tiden. Under ferd er hundene fullstendig stillegående. Organisert kjøring skjer under oppsyn, kursing og kontroll.

Femundsløpet ble lagt på vestsiden av Femunden av hensyn til reindriften. Man forventet da at reinsdyrene ville holde seg mot øst pga forstyrrelsene fra hundeløpet fra vest. Men det var altså ikke tilfellet. Reinsdyrflokkene trakk mot vestsiden og løypesporet. Dyra beitet over alt til og med ved løypetraseen.

Hundekjøringen var altså ikke et forstyrrende element for reinsdyra. Dette synes å ha sammenheng med gjetingen med snøscooter, 4WD, helikopter og hunder. Dyra er vel vant med den slags inngripen i beiteområdet.

Eva Nordfjell har uttalt seg med bekymring. Hun driver selv butikk, restaurant m.m. Hun er så vidt jeg vet ikke ute i marka og kjenner ikke selv til forholdene. Uvitenheten om de faktiske forhold fremgår av uttalelsen. Hun kan f.eks. ikke vise til tilfeller med sammenblanding distriktene imellom på senvinteren. Det er om høsten, og tidlig på vinteren at sammenblandingsfaren er størst.

Det er snakk om 3 – tre -- km inn i fredet område fra vest, langt vekk fra kalvingsområdene og lenge før kalvingen.

Jeg vil fortsatt ha samene og reindriften i nasjonalparken, men de bør ikke kunne diktere hvilke andre som skal drive næring i Femundsmarka nasjonalpark. Jeg ser fram til en grundigere saksgjennomgang, og et nytt, men positivt svar på søknaden.

Hvis næringslivet rundt oss blomstrer, går det bedre for oss alle!

Femund Lodge

Elgå, 4. april 2022

Lars Monsen

ST 20/2022 Eventuelt